

Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia

Bibliografia w wyborze

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
Biblioteka Pedagogiczna w Pile

**Opracowanie: Magdalena Gutowska
2018**

1. Drama i techniki teatralne w promocji zdrowia : edukacja rówieśnicza / [Witold Skrzypczyk, Aleksandra Chodasz, Stanisław Banaś]. - Warszawa : Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 2013.

Sygnatura: 108313

2. Edukacja Jutra. T. 3, Kształcenie i pozaedukacyjna aktywność człowieka od dzieciństwa do dorosłości / red. nauk. Aleksandra Kamińska i Piotr Oleśniewicz. - Sosnowiec : Oficyna Wydawnicza "Humanitas", 2016.

(Edukacja Jutra)

Sygnatura: 112090

3. Edukacja w przebiegu życia : od dzieciństwa do starości / red. nauk. Mirosław Kowalski, Agnieszka Olczak. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2010.

Sygnatura: 103291

Wielowątkowa publikacja nie ukazuje pełnego obrazu całościowej edukacji człowieka. Stanowi jednak, w naszym zamyśle, mapę wybranych problemów dotyczących edukacji w różnych fazach życia człowieka w zgodzie z potrzebami jednostek i społeczeństwa. Mamy nadzieję, że zostanie przyjęta jako głos w dyskusji nad potrzebą całościowej edukacji i potraktowana jako otwarcie listy związanych z nią problemów. Nie dajemy sobie prawa do czynienia jakichkolwiek rozstrzygnięć. Jeśli publikacja ta zainspiruje kogoś do refleksji lub dyskusji, będziemy mieli poczucie satysfakcji i potwierdzenie zasadności naszych teoretyczno-empirycznych poszukiwań. [Fragment Wstępu]

4. Edukacja zdrowotna : podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka / redakcja naukowa Barbara Woynarowska. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2017.

Sygnatura: 113636

Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka” to kompendium wiedzy dotyczące kształtowania kompetencji umożliwiających ludziom dbanie o zdrowie własne i społeczności, w której żyją. W pierwszej części podręcznika omówiono teoretyczne podstawy edukacji zdrowotnej, nakreślono jej etyczne aspekty, opisano role i kompetencje osób prowadzących edukację zdrowotną oraz przedstawiono metodykę jej prowadzenia. Druga - praktyczna część - dotyczy wybranych obszarów tematycznych w edukacji zdrowotnej dzieci i młodzieży. W tej sekcji, wzbogaconej o gotowe scenariusze zajęć, poruszono zagadnienia związane z edukacją w zakresie: dbałości o ciało, zdrowia psychicznego, żywienia, aktywności fizycznej, bezpieczeństwa, zdrowia seksualnego, zapobiegania zachowaniom ryzykownym, bycia aktywnym pacjentem.

5. Edukacja zdrowotna : poradnik dla nauczycieli wychowania fizycznego w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych / pod red. Barbary Woynarowskiej. - Kielce : Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, 2012.

Sygnatura: 104553 P

Poradnik zawiera podstawowe informacje dotyczące współczesnej koncepcji i metodyki edukacji zdrowotnej dzieci i młodzieży oraz aktualnego jej statusu i organizacji w szkole. Jest przeznaczony dla nauczycieli wychowania fizycznego gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Może być także przydatny dla nauczycieli innych przedmiotów, wychowawców klas i pedagogów szkolnych oraz studentów szkół wyższych na kierunku wychowanie fizyczne.

6. Edukacja zdrowotna seniorów i osób przewlekle chorych / Elżbieta Kościńska. - Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2010.

Sygnatura: 110670

W książce podjęto ważny aspekt edukacji zdrowotnej starszej populacji. Walorem książki jest nie tylko uwzględniona problematyka zdrowotna seniorów i osób przewlekle chorych, lecz także niezwykle przydatny zakres treści dotyczących edukacji zdrowotnej w ogóle. Książka jest bardzo pomocna dla pedagogów zdrowia, nauczycieli prowadzących edukację zdrowotną, jak również dla Klubów Seniora, wolontariuszy i organizacji pozarządowych, których działalność jest ukierunkowana na pomoc i pracę z seniorami.

7. Konteksty zdrowia i edukacji zdrowotnej / pod red. Marii Kuchcińskiej i Elżbiety Kościńskiej. - Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2010.

Sygnatura: 105414

Praca jest próbą refleksyjnego ujęcia problematyki zdrowia i edukacji zdrowotnej. Prezentuje wieloaspektowość zagadnień związanych z uwarunkowaniami zdrowia i choroby. Książka jest przydatna w przygotowywaniu nauczycieli do prowadzenia zajęć z edukacji zdrowotnej w szkole oraz do zajęć ze studentami, na kierunkach, na których wprowadzono edukację i promocję zdrowia.

8. Nasze przedszkole : program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci / Małgorzata Kwaśniewska, Wiesława Żaba-Żabińska. - Kielce : MAC Edukacja - Grupa Edukacyjna, cop. 2014.

Sygnatura: 109878 P

Nasze Przedszkole. Program do edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci sześciolatków wspomaga rozwój aktywności dzieci sześciolatków. Powstał na bazie programu Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej wspomagającej rozwój aktywności dzieci. Zawiera dodatkowe treści dotyczące poszczególnych aktywności: społecznej, językowej, poznawczej, artystycznej, ruchowej i zdrowotnej. Dodatkowo wyodrębniona została aktywność techniczna.

9. Palenie tytoniu przez dziewczęta w okresie dorastania w kontekście czynników psychospołecznych / Anna Kowalewska ; Uniwersytet Warszawski. Wydział Pedagogiczny. - Warszawa : Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2013.

Sygnatura: 108643

Książka jest poświęcona psychospołecznym uwarunkowaniom palenia tytoniu przez dziewczęta w okresie dojrzewania z uwzględnieniem statusu palenia. Zainteresowanie zagadnieniem palenia tytoniu przez dziewczęta i kobiety wynika ze zwiększania się w ostatnich latach na świecie liczby dziewcząt i kobiet palących tytoń oraz intensywnie prowadzonych działań marketingowych, w tym reklamowych, skierowanych przez firmy tytoniowe do dziewcząt i kobiet.

10. Pedagogiczny wymiar kultury fizycznej i zdrowotnej w życiu współczesnego człowieka / red. Arkadiusz Kaźmierczak, Jolanta E. Kowalska, Anna Maszorek-Szymala, Makarczuk Anna. - Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego ; IBUK Libra, 2016.

Prezentowana publikacja dotyczy wybranych zagadnień związanych z kulturą fizyczną i zdrowotną współczesnego człowieka. Autorzy - specjaliści z zakresu pedagogiki, nauk medycznych i nauk o kulturze fizycznej - podejmują m.in. problematykę wartości kultury fizycznej w procesie kształcenia i wychowania, współczesnych czynników promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, zdrowotnych uwarunkowań aktywności ruchowej czy społecznych kontekstów idei olimpijskiej. Tematyka ta wpisuje się w ważny nurt rozważań, w którym poszukuje się nowych rozwiązań pedagogicznych, zwłaszcza w odniesieniu do idei edukacji olimpijskiej i zdrowotnej.

11. Pierwsza pomoc przedmedyczna w szkole : 19 procedur i algorytmów postępowania : przewodnik dla nauczycieli / Jolanta Dąbrowska, Helena Jędrzejewska. - Gdańsk : ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k., 2013.

Sygnatura: 107931 P

Pierwsza pomoc przedmedyczna to proste, natychmiastowe czynności wykonywane przez osoby nieposiadające kwalifikacji medycznych, do czasu przybycia karetki pogotowia i za pomocą aktualnie dostępnych środków. Aby skutecznie pomóc poszkodowanemu, należy działać szybko i sprawnie, zgodnie z ustalonymi odpowiednio do zdarzenia wypadkowego sposobami postępowania. Posługując się algorytmem, zyskuje się pewność, że żadna konieczna czynność nie została pominięta. Opracowanie jest niezbędnym dla nauczycieli zbiorem procedur i algorytmów postępowania z zakresu udzielania pierwszej pomocy uczniom: w chorobach przewlekłych u dzieci; w podstawowych czynnościach resuscytacyjnych u dzieci i dorosłych; z osobą nieprzytomną; w omdleniu; w urazach kręgosłupa; w przypadku zadławienia; podczas wystąpienia napadu padaczki (drgawki); w oparzeniach; w przypadku porażenia prądem elektrycznym; w hipotermii; w użądleniach i ukąszeniach; w udarze cieplnym; w złamaniach, zwichnięciach i skręceniach; w przypadku ran i krwotoków; w przypadku tonięcia; w przypadku podejrzenia, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu.

12. Program nauczania wychowania fizycznego : dla II i III etapu edukacyjnego wraz z planami pracy : szkoła podstawowa i gimnazjum / Stanisław Żołyński. - Rzeszów : Wydawnictwo Oświatowe FOSZE, cop. 2011.

Sygnatura: 105096 P

Przedstawiony program jest propozycją dojrzałą i bardzo interesującą. Widać wyraźnie, że Autor jest doskonale zorientowany w założeniach reformy edukacyjnej. Wie, jak powinno się konstruować programy edukacyjne. Ma dużą wiedzę w zakresie teorii i metodyki wychowania fizycznego. Nie popełnił błędów proponując kryteria oceny ucznia (co się często zdarza innym nauczycielom tego przedmiotu). Program zasługuje na upowszechnienie, aby mogły z niego korzystać inne szkoły i nauczyciele wychowania fizycznego w swojej pracy pedagogicznej. Nowoczesne wychowanie fizyczne, najogólniej rzecz ujmując, nakierowane jest na zdrowie i troskę o nie. Program ten jest zgodny z podstawą programową (Rozporządzenie MEN z dn. 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, opublikowane 15 stycznia 2009 r. w Dzienniku Ustaw nr , poz. 17) oraz opiera się na potrzebach i zainteresowaniach uczniów, warunkach lokalowych i terenowych szkoły oraz warunkach naturalnych środowiska lokalnego. Odpowiada współczesnym tendencjom edukacji fizycznej, opierając swoje założenia na pedagogicznej teorii wychowania fizycznego, w myśl której należy kształtować osobowość wychowanka do całościowej dbałości o ciało.

13. Program nauczania wychowania fizycznego dla klas IV-VIII szkoły podstawowej wraz z planami pracy i kryteriami oceniania / Stanisław Żołyński. - Rzeszów : Wydawnictwo Oświatowe Fosze, 2017.

Sygnatura: 113847

Program ten jest zgodny z podstawą programową (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14. lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, opublikowane w dniu 24 lutego 2017 r. w Dzienniku Ustaw poz. 356, Załącznik Nr 2) oraz opiera się na potrzebach i zainteresowaniach uczniów, warunkach lokalowych, terenowych i tradycji szkoły oraz warunkach naturalnych środowiska lokalnego. Program wychowania fizycznego „Ruch - zdrowie dla każdego 2” adresowany jest dla uczniów II etapu edukacyjnego - ośmioletniej szkoły podstawowej. Program może być realizowany praktycznie w każdych warunkach szkolnych, po ewentualnych korektach. Do jego realizacji wystarczą standardowe

warunki szkolne (sala gimnastyczna lub pomieszczenie zastępcze, korytarze oraz boisko na zewnątrz). Bardzo przydatne będą tereny naturalne, położone w bliskiej odległości od szkoły.

14. Przewodnik metodyczny po programach promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki / [aut. Joanna Szymańska et al.]. - Warszawa : Etoh Fundacja Rozwoju Profilaktyki, Edukacji i Terapii Problemów Alkoholowych, 2010.

Sygnatura: 108298

Książka adresowana jest do twórców wymienionych w tytule programów i stanowi cenne wsparcie przy opracowywaniu i ewaluacji skutecznych projektów. Podręcznik zawiera także wiele użytecznych wskazówek służących podnoszeniu jakości już istniejących programów. Opisano w nim: rekomendowane działania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, odniesienia teoretyczne i aksjologiczne projektów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia, praktyczne wskazówki dotyczące opisywania problemu i formułowania celów programu, formułowanie wskaźników, dobór działań oraz ewaluację. Książka zawiera także kompendium wiedzy o profilaktyce i metodycznie poprawny opis przykładowych programów profilaktycznych.

15. Psychologia zdrowia dzieci i młodzieży : perspektywa kliniczna / pod red. Władysławy Pileckiej. - Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, cop. 2011.

Sygnatura: 104577

Podręcznik przygotowano z myślą o studentach, którzy zamierzają się specjalizować w psychologii zdrowia, ze szczególnym jej odniesieniem do populacji dzieci i młodzieży, jak również o tych, którzy swoje zainteresowania skupiają na psychologii klinicznej dziecka, aby w przyszłych decyzjach zawodowych uwzględniali ściśle powiązania między organizmem i psychiką, zwłaszcza te sprzyjające rozwojowi oraz podwyższające jakość życia młodego człowieka. Będzie on przydatny dla studentów kierunków pedagogicznych i nauczycielskich, gdyż w każdym przedszkolu, szkole i innych instytucjach edukacyjnych uczą się dzieci ze specyficznymi potrzebami zdrowotnymi, które muszą być brane pod uwagę w planowaniu i realizacji działań dydaktycznych, wychowawczych i terapeutycznych. Mogą z niego korzystać również studenci medycyny, pielęgniarstwa i socjologii, aby lepiej rozumieć potrzeby swoich przyszłych pacjentów czy podopiecznych. Jednym słowem, książka może zainteresować każdą osobę, dla której zdrowie dzieci i młodzieży jest ważną wartością. [ze wstępu]

16. Psychospołeczne i środowiskowe konteksty zdrowia i choroby / redakcja naukowa Katarzyna Borzucka-Sitkiewicz. - Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2016.

(Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, ISSN 0208-6336 ; nr 3444.)

Sygnatura: 114140

17. Styl życia i zachowania prozdrowotne : wybrane konteksty / pod red. Marioli Świdorskiej. - Łódź : Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej, 2011.

Sygnatura: 104092

Znaczenie edukacji zdrowotnej, zagadnień profilaktyki, szeroko rozumianej aktywności i działań prozdrowotnych wzrasta wraz ze zmianami cywilizacyjnymi, wymuszającymi zmianę nawyków, sposobu odżywiania, tempa życia i form aktywności. Autorzy starają się zgłębić aktualne tendencje w zakresie zachowań prozdrowotnych, zmian w stylu życia oraz stopnia świadomości zdrowotnej całych populacji i społeczności - dzieci, uczniów, osób dorosłych, przedstawicieli różnych grup zawodowych o różnych problemach zdrowotnych i sprawnościowych. Edukacja zdrowotna i profilaktyka w wielu zakresach stanowi obszar działań pedagogów i pracowników socjalnych, a przede wszystkim nauczycieli wszystkich poziomów, stąd głównie do tych grup zawodowych kierowana jest niniejsza publikacja. Niemniej styl życia oraz zachowania prozdrowotne pozostają w kręgu zainteresowań coraz liczniejszych grup.

18. Szkolna edukacja zdrowotna ukierunkowana na doskonalenie jakości życia uczniów / Barbara Wolny. - Lublin : Wydaw. KUL, 2012.

Sygnatura: 105167

19. Witajcie w krainie zabawy : scenariusze pomysłowych spotkań dzieci z dziećmi i rodzicami / Mariola Malkiewicz. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2012.

Sygnatura: 105478

Książka jest gotowym materiałem działań animacyjnych. Znajdujące się w niej zabawy mogą pomóc w wyzwoleniu kreatywności prowadzącego spotkanie i biorących w nim udział uczestników. Zabawy zostały zgromadzone w trzech działach: bale tematyczne dla dzieci, warsztaty kreatywności oraz uroczystości i spotkania okazjonalne. Atrakcyjny dodatek to ponad 30 pomysłów zabaw na urodzinowe przyjęcia dla dzieci w domu lub w plenerze.

20. Wspieranie dziecka z nadwagą i otyłością w społeczności szkolnej / praca zbiorowa pod red. Anny Oblacińskiej. - Warszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2013.

Sygnatura: 107954

Ośrodek Rozwoju Edukacji opublikował poradnik dla dyrektorów szkół, nauczycieli, pielęgniarek szkolnych i rodziców. Opracowanie obejmuje zagadnienia pracy z dzieckiem na terenie szkoły, współpracy z rodzicami oraz problematykę nowoczesnej edukacji zdrowotnej, polegającej na stosowaniu aktywizujących metod na zajęciach warsztatowych. Wierząc, że poradnik będzie pomocny i zainspiruje Państwa do rozszerzenia w codziennej pracy działań na rzecz uczniów z problemem nadwagi i otyłości, zachęcamy do pobierania jego wersji elektronicznej.

21. Współczesna rzeczywistość w wybranych problemach społecznych / pod red. Grażyny Durki. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2010.

Sygnatura: 103337

W książce zostały przedstawione kwestie społeczne skoncentrowane wokół organizacji przestrzeni społecznej, jej wymiaru wartościującego i codzienności, która opisuje rzeczywistość. Kolejne zagadnienia to: rodzina i jej funkcje, zwłaszcza rola w kształtowaniu systemu wartości, praca socjalna z rodziną oraz przemoc wobec dzieci w rodzinie. Następnie poruszono tematy związane ze zdrowiem, radością życia, czyli optymistycznym nastawieniem, zdrowym stylem życia oraz podejściem nauczycieli do edukacji zdrowotnej. Ze zdrowiem wiążą się problemy osób starszych i ich roli oraz sensu życia. Dobre zdrowie to również pewne cechy osobowości, które wpływają na powodzenie w życiu, pomagają osiągnąć sukces zawodowy. W kolejnych artykułach są rozważane: zagadnienie jakości życia ludzi żyjących w stresie i tych, których życie jest w znacznym stopniu wolne od tego czynnika, problem samooceny, rozumienia sukcesu w życiu przez ofiary przemocy. Dalej podejmowane są kwestie rehabilitacji osób chorych i niepełnosprawnych. Omówiono kolejno: komputer, bajkoterapię i hipoterapię, ich funkcje, rodzaje, klasyfikacje i rolę w leczeniu osób pełno- i niepełnosprawnych. Ostatni temat dotyczy bezpieczeństwa osób bezdomnych i zagrożeń kryminalnych oraz roli dzielnicowego w kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa. Wymienione zagadnienia są tylko małą częścią problemów, jakie nurtują współczesne społeczeństwo polskie. Każdy z nich można rozwiązać, wymaga to jednak dobrej woli ze strony społeczeństwa i władz państwowych.

22. Zachowania zdrowotne młodzieży : uwarunkowania podmiotowe i rodzinne / Magdalena Zadworna-Cieślak, Nina Ogińska-Bulik. - Warszawa : Difin, 2011.

(Engram)

Sygnatura: 104157

W publikacji Autorki koncentrują się na uwarunkowaniach zachowań zdrowotnych podejmowanych przez młodzież. Jej oryginalność wiąże się przede wszystkim z równoczesnym

ujęciem podmiotowych, jak i rodzinnych wyznaczników tych zachowań. W monografii, opartej na najnowszej literaturze, dokonano przeglądu kluczowych koncepcji wyjaśniających zachowania związane ze zdrowiem, przedstawiono uwarunkowania zachowań zdrowotnych z uwzględnieniem rodzinnych i podmiotowych czynników wpływających na podejmowane zachowania. Książka zawiera również wyniki badań przeprowadzone na grupie nastolatków i ich rodziców. Analizowano w nich wpływ wybranych czynników rodzinnych i podmiotowych na kształtowanie się zachowań zdrowotnych młodzieży. Integralną częścią publikacji jest propozycja założeń programu profilaktycznego, opracowanego na bazie uzyskanych wyników, kierowanego zarówno do młodych ludzi, jak i ich rodziców.

23. Zdrowie w perspektywie pedagogicznej / red. Danuta Umiastowska, Jolanta Gebreselassie ; [Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim]. - Gorzów Wielkopolski : Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, 2012.

Sygnatura: 108649

24. Zdrowie, wychowanie, edukacja : wybrane aspekty / redakcja naukowa Paweł Maciaszczyk ; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu. - Tarnobrzeg : Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Stanisława Tarnowskiego, 2017.

Sygnatura: 114382

25. Życie bez nałogów / red. nauk. Bożena Zboina, Aneta Pierścińska-Maruszewska. - Ostrowiec Św. : Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości, 2013.

Sygnatura: 107945

Wybór i opracowanie: Magdalena Gutowska